

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	27 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2020-0917	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82151847	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	1 juli 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	Ontheffing beheer en schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 1 juli 2020 van de Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude om ontheffing in het kader van artikel 3.3 eerste lid van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in artikel 3.3, eerste lid, en 3.17, eerste lid, van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten u:

Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in;

- artikel 3.3, eerste lid van de wet voor het doden van de ekster (*Pica pica*) met een geweer en het gebruik van haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, ter ondersteuning van verjaagacties ter voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de wet voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet;
- ontheffing wordt verleend voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025 (hierna: FBP).

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht en ziet op het doden van eksters met een geweer, honden, niet zijnde lange honden, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds ter ondersteuning van verjaagacties gedurende een uur voor zonsopgang en een uur na zonsondergang dit in het belang van beperking en voorkoming van belangrijke schade aan landbouwgewassen: betreffende fruitpercelen en direct aangrenzende percelen in de periode 1 juni t/m 31 oktober. Dit is nader omschreven in het FBP in Hoofdstuk 30.5. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, 3.3, 3.4, en 3.26 van de wet voor wat betreft de ekster voor de perioden zoals vermeld in de bijlagen A voor de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017, Besluit Natuurbescherming en het goedgekeurde Faunabeheerplan 2019-2025.

De ekster is een van nature in Nederland in het wild levende diersoort, welke beschermd is ingevolge artikel 3.1, eerste lid, van de wet.

IV. Procedure

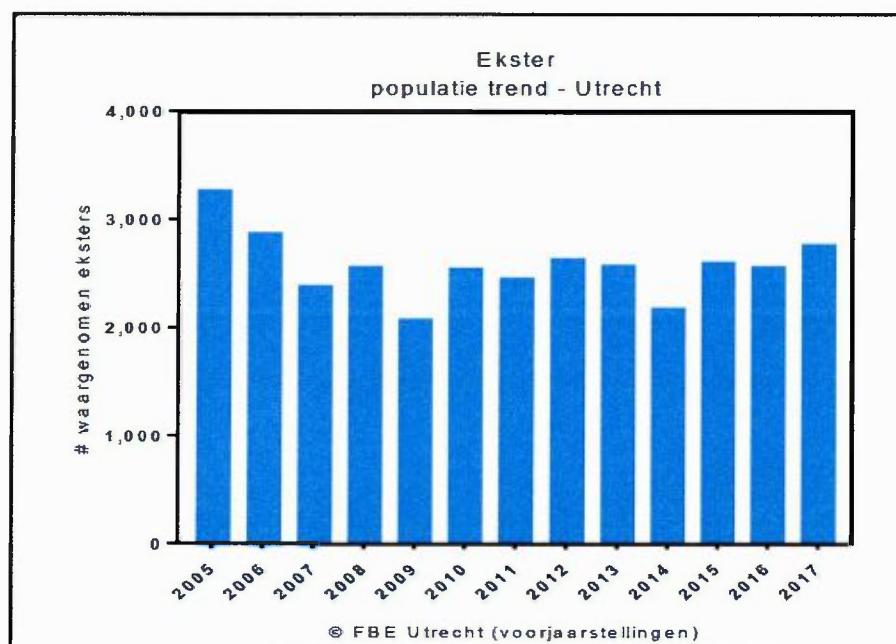
De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag is door ons op 1 juli 2020 ontvangen.

V. Toetsing beheer en schadebestrijding

Aantalsontwikkeling

In de jaren negentig vond in het algemeen een afname van de eksterpopulatie plaats. Vanaf 1990 is de stand vrijwel gehalveerd. De huidige landelijke broedpopulatie wordt geschat op 45.000- 65.000 paren (Sovon). Mogelijke oorzaak is de toegenomen concurrentie met de zwarte kraai, welke dominant is ten opzichte van de ekster. Er is een stijgende tendens van broedende eksters nabij en in de bebouwde kom van dorpen en steden, mogelijk omdat zwarte kraaien daar relatief minder voorkomen. De laatste jaren is de stand stabiel maar de aantallen in het landelijk gebied zijn vanaf 1980 sterk afgenomen.

In de provincie Utrecht is de ekster volgens de voorjaarsstelling al decennia stabiel. De Sovon-broedvogeltelling laat voor de provincie een vergelijkbaar beeld zien. De landelijke afname van de ekster als broedvogel is niet zichtbaar in de provinciale tellingen van zowel Sovon als de FBE Utrecht.

Figuur 1: Aantalsontwikkeling van de ekster in de Provincie Utrecht, periode 2005-2017 (Bron: de FBE voorjaarsstelling).

Landbouwschade

Schade aan landbouw door de ekster is al lange tijd bekend uit de literatuur en bestaat voornamelijk uit het aanpikken van fruit. Ook in de praktijk is aangetoond dat kraaiachtigen verantwoordelijk zijn voor veel schade aan fruitpercelen. In Limburg is bijvoorbeeld aangetoond dat kraaiachtigen verantwoordelijk zijn voor ruim 50% van de schade aan perenkwekerijen. De voornaamste schade in de fruitkwekerij is in Utrecht getaxeerd bij perenbomen. De schade door kraaiachtigen is dan ook een belangrijke factor in schadebestrijding in de fruitbomensector.

De in de onderstaande tabel weergegeven getaxeerde schadebedragen door BIJ12 Faunazaken geven een minimale weergave van schade veroorzaakt door eksters in de provincie Utrecht. De taxaties zijn uitgevoerd door BIJ12 Faunazaken nadat een grondgebruiker een aanvraag tegemoetkoming faunaschade heeft ingediend bij BIJ12 Faunazaken. Bij de ekster is in 2012 een piek in het getaxeerde schadebedrag van BIJ12 Faunazaken waarneembaar, deze piek wordt deels veroorzaakt door de ongeveer tweemaal zo hoge oogstrijzen voor peren dan in andere jaren. In de overige jaren is de schade zeer beperkt gebleven. BIJ12 Faunazaken toont aan dat schade door de ekster in heel Nederland maar in beperkte mate voorkomt. Hoewel de schade de laatste jaren beperkt is, wijst de schade in 2012 op een dreiging van belangrijke schade.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Peren (€)	6.126	45	52	352	835	0
Overig (€)	0	0	0	0	0	0
Totaal	6.126	45	52	352	835	0

Figuur 2 : Overzicht van de getaxeerde schadetegemoetkomingen veroorzaakt door eksters per jaar (Bron: BIJ12 Faunazaken, database april 2018).

Resultaten evaluatie en gevoerde beheer

Het Faunabeheerplan 2014-2019 had als doelstelling om de jaarlijkse gewasschade door de ekster te beperken tot maximaal circa € 2.980 per jaar. In 2017 is er door BIJ12 Faunazaken geen schade getaxeerd omdat tegemoetkomingen in dat jaar niet verstrekt zouden worden. Inmiddels is dat gewijzigd en vinden er wel weer taxaties plaats. Doordat de schadecijfers van BIJ12 Faunazaken maar een beperkt deel van de werkelijke schade weergeeft kan er niet getoetst worden of de doelstelling behaald is. Voor zover bekend, treden in de fruitteelt geen grote schades meer op die veroorzaakt zijn door eksters. De schades die zijn geregistreerd bevonden zich voornamelijk in WBE Kromme Rijn.

Overzicht gedode dieren

Het aantal geschoten dieren is gemiddeld elf eksters per jaar. Verjaging met ondersteunend afschot, heeft enkel plaats gevonden in het werkgebied van WBE Kromme Rijn.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WBE						
Kromme Rijn-Gebied	2	23	10	11	13	10
TOTAAL UTRECHT	2	23	10	11	13	10

Figuur 3 : Overzicht van aantal gedode eksters weergegeven per WBE, 2012-2017 (Bron: FBE Utrecht).

Preventieve maatregelen

Preventieve verjagingsmiddelen zijn wisselend effectief en gewenning kan snel ontstaan. Afweermethoden kunnen gericht zijn op visuele afschrikking door het nabootsen van predatoren of dode soortgenoten. Andere middelen zijn gericht op akoestische afschrikkingmethoden zoals knallen, ratels of geluiden van roofdieren. Ook is het mogelijk landschappelijke elementen aan te passen zodat predatoren worden gefaciliteerd en vogels kwetsbaarder zijn tijdens het foerageren. Denk hierbij aan palen waarvandaan roofvogels kunnen jagen en onoverzichtelijke struwelen waardoor foeragerende vogels minder overzicht hebben op mogelijke predatoren. Effectiviteit van deze methoden op specifiek kraaiachtigen is tot heden nog niet onderzocht. Bij alle verjagingsmiddelen is het van groot belang om al vroeg in het jaar preventieve middelen te plaatsen om zo het habitat onaantrekkelijk te maken voordat schade ontstaat.

Gunstige staat van instandhouding

Hoewel de landelijke indicatieve staat van instandhouding van de ekster als 'zeer ongunstig' gekenmerkt wordt, is het toekomstperspectief als 'gunstig' gekenmerkt. De indicatieve staat van instandhouding buiten het broedseizoen is identiek aan die van broedvogels, omdat het om dezelfde vogels gaat. De staat van instandhouding in de provincie Utrecht is echter al jaren stabiel en gunstiger dan de landelijke staat. Ondanks een hoge jachtdruk in de jaren zeventig en tachtig ontwikkelde de stand zich sterk en kwamen eksters talrijk voor in allerlei landschappen binnen de provincie. De afname van de ekster wordt toegewezen aan de zwarte kraai, havik en buizerd, al wordt niet uitgesloten dat de intensivering van het agrarisch landgebruik ook een rol speelt. Het ad hoc kunnen reageren op dreigende schade door eksters heeft in de afgelopen beheerperiode belangrijke schade weten te voorkomen zonder de populatie negatief te beïnvloeden. Uitzondering hierop was 2012. In dit jaar bleken de ontheffingen niet voldoende basis voor het effectief voorkomen van belangrijke schade aan de fruitteelt. Voor de komende jaren is aannemelijk dat schade door eksters, net als in het verleden, slechts incidenteel zal optreden. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Middelen

In artikel 3.25, eerste lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Op grond van het derde lid van

dit artikel worden slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen, dan wel beperken.

Duur en perioden

Er wordt ontheffing gevraagd om in de periode van 1 juni t/m 31 oktober gebruik te mogen maken van een geweer bij het uitvoeren van ondersteunend afschot, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds bij verjaging gedurende het uur voor zonsopkomst en het uur na zonsondergang op fruitpercelen en en direct aangrenzende percelen. Dit is verboden op grond van artikel 3.16, eerste lid, onder a van het Besluit natuurbescherming. In artikel 3.26, derde lid van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing, genoemd in artikel 3.25, eerste lid van de wet, ook ontheffing kan worden verleend van dit verbod. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, (dieren) welzijn en milieu.

VI. Conclusie

Gezien het FBP en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017 en gelet op de naar voren gebrachte en hierboven beschreven feiten en omstandigheden zijn wij van oordeel dat in het belang van het voorkomen en beperken van belangrijke schade aan landbouwgewassen, het gebruik van het geweer, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, op fruitpercelen en direct aangrenzende percelen, voor de WBE Kromme Rijn, voldoende onderbouwd is om het verjagen met ondersteunend afschot van de ekster toe te staan. Er wordt slechts ontheffing verleend voor het werkgebied van WBE Kromme Rijn, aangezien hier schade is gemeld en er ook schadebestrijdings- of beheermaatregelen zijn uitgevoerd. Er wordt geen ontheffing verleend voor het gebruik van het middel honden, niet zijnde lange honden, als dodingsmiddel aangezien dit middel niet geschikt is voor het doden van de ekster. De hond is wel toegestaan ten behoeve van het opsporen en vangen van de Ekster. Tevens wordt er geen ontheffing verleend om een uur voor zonsopgang en een uur na zonsondergang gebruik te maken van de ontheffing, aangezien er uit de behaalde resultaten geen noodzaak blijkt voor deze extra gebruiksduur. Het gevoerde beheer heeft de beoogde doelstellingen tenslotte reeds behaald zonder deze maatregel. Ten aanzien van het jachtveldvereiste overwegen wij als volgt. Er is niet nader onderbouwd waarom een ontheffing van dit vereiste nodig is. Daarbij verwijzen we ook naar het FBP zelf waarin is opgenomen dat hiervoor alleen ontheffing wordt aangevraagd indien de noodzaak hiertoe gedegen is gemotiveerd door de initiatiefnemer. Een dergelijke onderbouwing is niet aangeleverd. Gelet hierop wordt hiervoor geen ontheffing verleend. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlagen bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 september 2020. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiële bekendmakingen.nl.

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Politie Regio Utrecht, coördinator bijzondere wetten.
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

BIJLAGE A: Verjaging met ondersteunend afschot op fruitpercelen

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 27 augustus 2020, zaakkenmerk Z-WNB-BSB-2020-0917

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinggebruiker kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften ontheffinggebruiker, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl, worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt binnen het werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht voor de WBE Kromme Rijn voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt in de periode 1 juni t/m 31 oktober.
2. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, ter ondersteuning bij verjaging van de ekster (*Pica pica*) dit ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan de landbouw; zijnde fruitpercelen. Derhalve geldt de ontheffing voor fruitpercelen en percelen direct grenzend aan fruitpercelen
3. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan op de dagen zoals vermeld in de gebruiksvoorschriften ontheffinggebruiker.
4. De ontheffing mag pas worden gebruikt indien, aantoonbaar, minimaal twee preventieve maatregelen uit de toepasselijke 'Faunaschade Preventie Kit Module' zijn ingezet.
5. De ontheffing mag gebruikt worden binnen de afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi mits en zover daar door de kooiker schriftelijke toestemming is verleend.
6. Per verjaagactie mogen niet meer dan twee eksters worden gedood.
7. Het gebruik van slag, snij- of steekwapens en geweer is toegestaan voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels.
8. Het doden door middel van cervicale dislocatie geldt alleen voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden.
9. Het gebruik van jachthonden, niet zijnde lange honden, is toegestaan ten behoeve van het opsporen en vangen van eksters. Met middel is niet toegestaan als dodingsmiddel.

Middelen

10. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in het besluit waar deze voorschriften onderdeel van zijn.